

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський національний аграрний університет
Освітня програма	5661 Екологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

19.05.2021 р.

Справа № 0555/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Оксана Білоус – головуєчий,
Грановська Людмила Миколаївна,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Кохтич Людмила Михайлівна,
Максименко Надія Василівна,
Олександр Голуб,
Погребняк Володимир Григорович,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Скляр Вікторія Григорівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	5661
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Підготовка фахівців за ОПП "Екологія" спрямована на "підготовка кваліфікованих конкурентоспроможних фахівців, які мають концептуальні наукові та практичні знання, володіють методами, поняттями, уміннями на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування, у тому числі екологізації агросфери, відповідно до сучасного стану природоохоронної галузі та з урахуванням перспектив її розвитку", що об'єктивно відображено у відповідних фахових компетентностях і програмних результатах.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Верифіковано, що для визначення цілей і ПРН ОПП залучаються усі групи внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів: студенти, роботодавці, академічна спільнота, в тому числі НПП з інших ЗВО. Це було підтверджено під час зустрічей зі стейкхолдерами та інформацією з офіційного сайту ЗВО. Проте, верифіковано, що на сайті відсутні результати анкетування згідно із розробленою та наведеною на сайті анкетною для взаємодії із стейкхолдерами ОП зі спеціальності 101 "Екологія" (https://docs.google.com/forms/d/1Saf-gnaXlBtVdKSc13HsX-N3iiBa5fx6pUG-Ts3cc80/viewform?edit_requested=true).

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Не відображено у ОПП та НП 2017 та 2018 років зміни у частині зміни форми атестації здобувачів, які потрібно було внести після прийняття стандарту 2018 року.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Верифіковано відповідність підкритерію.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Верифіковано досяжність всіх ПРН в процесі опанування дисципліни відповідно до Стандарту ВО.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Можливість здобувачам формувати індивідуальну освітню траєкторію верифіковано, але варто змінити мінімальну кількість здобувачів, достатніх для формування групи, задля розширення можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії. Окрім того варто уніфікувати систему вибору ОК, оскільки інформація про ОК фахового спрямування міститься у структурі ОП та навчального плану, а дисципліни загальноуніверситетського характеру, спрямовані на посилення гуманітарної складової освіти, доступні здобувачам лише через платформу Moodle.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Верифіковано відповідність підкритерію.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На ОП є досвід зарахування здобувачам результатів навчання, набутих на попередніх рівнях освіти. Ця процедура здійснюється при дотриманні вимог Стандарту за спеціальністю 101 «Екологія» для першого рівня вищої освіти та результатів навчання, здобутих на попередньому рівні освіти («молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»). Перелік ПРН, який може бути визнаний, визначається на основі порівняльного аналізу ПРН навчання, отриманих студентом на попередньому рівні навчання, та ПРН, передбачених ОП. Підставою для здійснення порівняльного аналізу є додаток до диплома про освіту, що отримав здобувач на попередньому рівні освіти. Порівняльний аналіз здійснює проектна група та формує рекомендований перелік результатів навчання, які можуть бути зараховані здобувачу.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Верифіковано відповідність підкритерію і у процесі інтерв'ювання, і через аналіз результатів наведено анкетування здобувачів ОПІІ "Екологія".

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Існують і робочі навчальні програми, і силабусу навчальних дисциплін, проте ці документи інколи суперечать один одному у змістовній частині, що потрібно усунути найближчим часом.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу СНАУ (https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf) та визначаються робочими навчальними програмами (силабусами), що оприлюднені на сайті університету (<https://agro.snau.edu.ua/studentu/bakalarvski-programi/opp-ekologiya>), проте рафіки навчального процесу не містять інформації щодо їх узгодження та затвердження.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Оновити процедуру апеляції та ознайомити з нею всіх учасників освітнього процесу за ОПП "Екологія".

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Вдалося верифікувати часткову відповідність підкритерію, оскільки здобувачі, НПП, гарант, представники студентського самоврядування підтверджують дотримання процедур академічної доброчесності, однак фактичної перевірки бакалаврських робіт не проводили, поскільки перша атестація буде у 2021 році.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Верифіковано відповідність підкритерію.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедура конкурсного відбору претендентів на вакантні посади є прозорою.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Не вдалося верифікувати перманентне залучення представників роботодавців безпосередньо до освітнього процесу, проведення аудиторних занять тощо.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Повністю верифіковано відповідність підкритерію.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Професійний стандарт відсутній.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Є система рейтингового оцінювання НПП, що позитивно впливає на відсутність плинності академічних працівників, задіяних у реалізації ОПП "Екологія". Вдалося верифікувати, що ЗВО всіляко сприяє професійному розвитку викладачів та стимулює розвиток викладацької майстерності через матеріальне та моральне заохочення.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Верифіковано наявність численного інноваційного обладнання (зокрема SMART полігону) та високотехнологічних лабораторій, кабінетів, які дають змогу досягти ПРН та цілей освітньої програми на найвищому рівні.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Безоплатний доступ до всієї інфраструктури підтверджено.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Верифіковано дієвість та ефективність наявної у ЗВО психологічної та соціальної служб, які надає допомогу здобувачам вищої освіти.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Наявність регулярної та активної консультативної та організаційної підтримки для здобувачів ВО, зокрема в умовах он-лайн навчання.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Забезпечення оптимальних умов доступу до навчальних аудиторій для осіб з інклюзивними потребами потребує вдосконалення та розширення кола таких осіб.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Налагоджено є інституційна система вирішення конфліктних ситуацій, зокрема є можливість звертатися і анонімно з будь-яким власним питанням до усіх служб через систему QR-кодів, які розміщені при вході до всіх навчальних приміщень.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедура перебуває на стадії формування та потребує вдосконалення налагодження належного оперативного зв'язку із зовнішніми стейкхолдерами.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Частково верифіковано відповідність підкритерію.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Верифіковано відповідність підкритерію.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Відсутність чіткого механізму збору та аналізу інформації про кар'єрний шлях випускників та їх участі в моніторингу та перегляді ОПП.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Потребує подальшого розвитку та вдосконалення цифрова платформа для оперативного реагування на виявлення різних недоліків за ОП.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Встановлено реагування та врахування результатів попередньої акредитації ОПП "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" (2016 року). У

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У ЗВО постійно ведеться робота з удосконалення процедур розроблення, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. СНАУ бере активну участь у забезпеченні якості освіти, наразі є учасником проекту "Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти" ACADEMIC IQ (<https://cutt.us/pAYgq>), у межах якого проводиться самоаналіз системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Верифіковано часткову відповідність підкритерію, оскільки на сайті ЗВО відсутній "Інформаційний пакет ЄКТС".

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Не вдалося знайти на сайті ЗВО зауваження і пропозицій стейкхолдерів до проєктів ОПП.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Деякі нормативні документи, що затверджено в СНАУ, було оприлюднено/оновлено на сайті ЗВО лише під час проведення акредитаційної експертизи, інші нормативні документи знаходяться у процесі оновлення (на обговоренні).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Забезпечити дієвість процедури інформування громадськості (через вже розроблене анкетування) про зміни ОП задля залучення до її обговорення ширшого та різноманітнішого кола зовнішніх стейкхолдерів, особливо наразі з використанням різноманітних технологічних рішень відеозв'язку для дистанційних засідань. Врахувати вимоги чинного стандарту у частині зміни форми атестації здобувачів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Оновити змістовну частину ОП, придатність до працевлаштування згідно "Довідника кваліфікаційних характеристик професій", уникаючи численних стилістичних та орфографічних помилок; унормувати питання дуальної освіти. Запровадити дієву процедуру формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії не лише через вибірковість навчальних дисциплін, яка також потребує розвитку, а й через інші наявні інструменти. Для цього, зокрема, розробити нормативний документ, який би дозволяв формувати досяжні за кількістю групи з вивчення вибіркового навчальних дисциплін. Урізноманітнити форми активного навчання задля формування навичок soft skills на ОК, особливо на вибіркового навчальних дисциплінах для більшості з яких формою проведення занять є лише лекції.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Розширити перелік програм академічної мобільності для забезпечення якісної підготовки здобувачів ОП. Забезпечити доступ студентів ОП до розробленого та затвердженого у встановленому порядку всього навчально-методичного забезпечення ОП на офіційних ресурсах ЗВО, особливо вибіркового ОК. Розвинути систему неформальної освіти, наприклад через популяризацію отримання сертифікатів (які будуть враховані) на відкритих он-лайн платформах МООС таких як Prometheus, Coursera тощо. Чи через запровадження курсів посилення навичок ораторської майстерності, speaking-club тощо.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Надати доступ широкій міжнародній спільноті щодо ОП для цього розробити та оприлюднити на офіційних ресурсах всю навчально-методичну та нормативну документацію англійською мовою. Розширити участь студентів ОП та академічних працівників у програмах внутрішньої та міжнародної академічної мобільності, враховуючи наявні процедурні документи та достатню інформованість та бажання здобувачів. Запровадити практику перманентного оновлення змісту освітніх компонентів на основі власних наукових досліджень групи забезпечення освітньої програми.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Забезпечити залученість студентів ОП чи представників органів студентського самоврядування до відповідних процедур. Оновити нормативну документацію ЗВО щодо опису процедур контрольних заходів та оцінювання здобувачів ОП, які не оновлювалися з 2015 року. Впровадити кращі практики щодо дотримання принципів академічної доброчесності не лише нульової толерантності до академічного плагіату. Запровадити неуклібне виконання прописаних процедур щодо дотримання принципів академічної доброчесності студентів та всіх із групи забезпечення ОП "Екологія". Здійснювати перевірку всього академічного доробку, включно з методичним, як мінімум за 5 останніх років, запланованих керівників курсових та кваліфікаційних робіт, які навчаються за ОП. Розробити та ознайомити з порядком провадження освітньої діяльності за умов дистанційного навчання. Оновити процедуру апеляції та ознайомити з нею всіх учасників освітнього процесу за ОП.

Критерій 6. Людські ресурси

Забезпечити перманентне залучення роботодавців-практиків до освітнього процесу за ОП "Екологія".

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Створити кімнату інклюзивної освіти для осіб з особливими освітніми потребами та облаштувати інфраструктурою для осіб з порушенням зору (спеціальні таблички з назвами аудиторій для осіб з поганим зором та таблички, що вказують шлях). Розвивати практику оснащення аудиторій задля доступу осіб з особливими освітніми потребами, ознайомити здобувачів із функціонуванням медичного сервісу. Розробити нормативну документацію та програму для організації інклюзивного навчання осіб з різними особливими освітніми потребами, зокрема молодих сімей з дітьми.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Розширити коло стейкхолдерів (абітурієнти, роботодавці, випускники) з визначеною високою мірою впливу, задіяних у процедурі моніторингу та перегляду ОПП "Екологія". Створити електронні кабінети науково-педагогічних працівників як ефективний інструмент для комунікації, додаткових можливостей та оперативного інформування. Впровадити перманентну практику збирання та аналізу інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП. Системно забезпечувати всіх учасників освітнього процесу додатковими інструментами професійного зростання задля якісного провадження освітньої діяльності.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Налагодити роботу пошукової системи та створити повноцінну англійську версію сайту ЗВО, принаймні актуальної вкладки "Інформаційний пакет ЄКТС". Оприлюднювати на сайті університету проекти ОП не пізніше ніж за місяць до їхнього затвердження та сворити на сайті "Архів" вже затверджених освітніх програм з оприлюдненням всієї інформації про пропозиції, та їхню подальшу долю.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БІЛОУС ОКСАНА ІВАНІВНА